

DISPUTATIO SEPTIMA,

QVA

ACTA

S. APOSTOLORVM

EX SCRIPTORIBVS ANTIQVIS;
SACRO-PROFANIS, MAXIME EX PA-
TRIBVS ECCLESIASTICIS ET AVCTORIBVS
CLASSICIS GRAECO-ROMANIS
ILLVSTRATA,

IOAN. CASP. SANTOROCVS,

Profess. Ord. Antiquit. Græco-Latinarum, nec
non Poëfios & Pædagogiarcha,

P R A E S E S,

ET

IOAN. STEPHANVS *WYNZER*

Hafsô-Sontranus, Stud. Phil.

RESPONDENS,

Publicæ Dnn. Commilit. disquisitioni

h. l. f. ad Calendas Martii MDCCCXV.

subjiciunt.

M A R B V R G I C A T T O R V M,

Typis HENNINGI MÜLLERI, Acad, Typogr.

VIRIS AC DOMINIS,

Plurimum Reverendis, Doctissimis, Consultissimo, Nobilissimis, Spectatissimis, Prudentissimis,

DN. IOANNI GEORGIO RHODIO,
in Republ. Bremensi Florentissima Pastori Primario,

DN. IOANNI FRANCISCO HARTERTO,
apud Sontranos Pastori Vigilantissimo, ejusdemque
Diececisi Metropolitano Meritissimo,

DN. GEORGIO LEONI HVLCHENO,
Civitatis Sontranæ Archiprætori Gravissimo,

DN. MARTINO SEZESHUESH/
Ecclesiæ Wastmutlanæ Pastori Fidelissimo,

DN. IOANNI GEORGIO SEZESH/
Reipubl. Sontranæ h. t. Consuli Meritissimo,

DN. IOANNI IACOBO BONSMANN/
ejusdem Reipubl. Consulari Dignissimo,

Cæteris denique d. Reipubl.

Dnn, Consularibus & Senatoribus Spectatissimis,

*Hæc studiorum suorum Academicorum
primitias*

D. D. D.

Joan. Stephanus Winter.

J. N. D. A.

DISPUTATIO SEPTIMA,

Qua

ACTA S. APOSTOLORUM
ILLUSTRATA.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ. Α. Ι.

VERS. IV.

Versio Vulg. Lat.

Καὶ συναλιζόμενοι πα-
ρηγγειλεν αυτοῖς ἀπὸ Ἱεροσο-
λύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ
περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τῆς
Πατρὸς. ἣν ἠκέσαστέ με.

Et convalescens, præcepit
eis, ab Jerosolymis ne disce-
derent, sed expectarent pro-
missionem Patris, quam au-
distis (inquit) per os meum.

PRÆMONITA.

§. I.

Ertsamur adhuc in contextu *præfationis*, *Præfatio A-*
quam à S. Luca Actis Apostolicis præmi- *ctis Apost.*
sam in præcedentibus Disputationibus di- *premissa*
ximus. Fuit autem d. ista *præfatio*, sicut *bimembra.*
tum temporis monuimus, bimembris.

I. *Membr.* Membrum tradit brevem quandam repetitionem co-
rum, quæ S. Lucas librò priori i. e. Evangelicò de vita Do-
mini Jesu Christi videlicet ante mortem crucis & resurre-
ctionem commemoravit. Vide, sis, Dispp. II, III, & IV,
ad Veriff.

A 2

II. Membr. ad Versf. I. & II. Cap. I. Actorum. *II. Membrum* continet succinctam recensionem eorum, quæ à gloriosâ Dn. J. Christi resurrectione usque ad triumphalem ipsius in cœlos ascensionem contigerunt; nempe spatiò dierum XL, quibus durantibus Salvator post d. suam resurrectionem in terris permansit. Videatur Cap. I. Act. à Versf. III. usque ad finem Versf. XI. collat. cum Disputationibus nostris quinta & sexta.

*Connexio
inter hanc
& præcedd.
Disputi. in-
dicatur.*

§. II. Hæremus quidem adhuc in secundo d. præfationis membro, nimirum in succincta recensione eorum, quæ observante (*) Luca à resurrectione Dn. J. Christi ad ejus usque ascensionem contigerunt; at verò, ut disputationem hanc septimam cum præcedentibus clarè & distinctè connectamus, liceat hic inferere generaliora quædam SUMMARIA, quæ in d. illo Ildo præfationis membro sub numero quinario comprehenduntur.

*In Ildo Præ-
fationis
membro
quinq. no-
tanda sum-
maria.*

§. III. Dum S. Lucas totus est in eo, ut id, quod Dn. J. Christus XL. diebus ante suam in cœlos ascensionem egerit, exponat, commemorat I. Quòd Dn. J. Christus resurrectionem suam multis *resurrectionibus* & apparitionibus confirmaverit. Cap. I. Act. ψ. 3. II. Quòd Dn. J. C. disertè locutus fuerit ea, quæ ad Dei regnum spectant. Ibid. ψ. 3. III. Quòd Dn. J. C. Apostolos jussit permanere Hierosolymis, ibique expectare promissam Spiritus S. effusionem. Ibid. ψ. 4. & 5. IV. Quòd Dn. J. C. colloquium de tempore erigendi regnum Dei habuerit. Ibid. ψ. 6, 7, 8. V. Quòd Dn. J. C. his peractis in cœlos ascenderit. Ibid. ψ. 9, 10, 11.

*Transitio
ad III. sum-
marium*

§. IV. Atque hæc ferè erunt generaliora illa *summaria* in d. secundo præfationis membro delineata. *Quantum*

(*) Cap. I. Actor. Apostolicor. Versf. III. -- XI.

tum ad *summarium* primum & secundum, ea jam (**)^{duo continens objecta.} supra pertractavimus. Restat igitur, ut ordine propere-

mus ad tertium nempe ad verbum quartum & quintum, quibus Dn. Jesus Christus Apostolis serio mandavit, ut *Hierosolymis permanentes Spiritus Sancti effusionem expectarent.* Duo autem in versibus his quarto & quinto

OBJECTA notanda veniunt, quorum *Imum* continet I. Object.

ipsum Salvatoris mandatum, quod jubet Apostolos Hierosolymis permanere, promissionemque Patris coelestis de Spiritu S. effundendo expectare his verbis ψ. 4. *Καὶ συναλιζόμενοι παρήγαλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Πατρὸς, ἣν ἠκούσατέ μου.*

Idum (scil. objectum) complectitur ipsam II. Object. Spiritus S. effundendi promissionem his verbis ψ. 5. *Ὅτι Ἰωάννης μὲν ἐβάπτισεν ὕδατι, ὑμεῖς δὲ βαπτισθήσεσθε ἐν πνεύματι ἁγίῳ ὃν μετὰ πολλὰς τὰς ἡμέρας.*

S. V. Solum *primum* objectum d. *tertii* summarii, *Subdiviso prioris objecti.* scilicet mandatum Dn. J. Christi Apostolis datum, ut permanerent Hierosolymis, crit id, de quo Disputatione hac septimâ agere B. c. D. incipiemus. Ut ergo bene distinguamus & doceamus, accuratioris ordinis gratiâ hanc adhibere placet subdivisionem, ut ψ. 4. videamus PR I. MO id, quod Domini nostri Jesu Christi mandatum Hierosolymis permanere &c. præcessit, his comprehensum verbis: *καὶ συναλιζόμενοι.* SECUNDO mandati *2. Pars.* ejusdem tenorem his verbis: *παρήγαλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Πατρὸς, ἣν ἠκούσατέ μου.* Atque hæc *prænotiorum* loco breviter monuisse sufficiant.

(**) *Disputat. V. & VI.*

PARS. I.

De eo, quod mandatum Dn. Jesu Christi, scil. ut
Apostoli Hierosolymis permanentes promissionem
Patris exspectarent, præcessit.

§. I.

Aperitur
via ad per-
tractan-
dum parti-
cip. συναλι-
ζόμεν.

ANtequam Dn. Jesus Christus, ut Apostoli Hieroso-
lymis permanentes Patris promissionem exspecta-
rent, mandabat, aliquid præcessit, id quod sacer codex
modò loquendi significantissimò expressit, nempe per
particip. συναλιζόμεν. Hoc vocab. licet duntaxat (a.)
semel in Novo Testam. legatur, nec præter hunc locum
Actorum ullibi inveniatur, non tamen unâ eademque
ratione ab interpretibus, qui in varias gaudent abire sen-
tentias, legi & verti solet. Certè videtur d. vocabulum
quædam quasi criticorum cruz, quæ ipsos etiam Aristar-
chos interdum exercuit & torfit. Prout enim cuique lu-
buit legere & componere, ita interpretatio d. vocabuli
facta est. Ut igitur omnia, quæ dictu & scriptu digna huc
spectare videntur, in medium proferamus, hanc eligemus
pertractandi methodum, ut notemus & examinemus

I. Lectiones variantes	}	participii συναλιζόμενος.
II. Significationem		
III. Tempus, in quo	}	τὸ συναλιζεσθαι accidit.
IV. Locum, ad quem		

ILLECTI-
ONES
variantes
participii
συναλιζόμε-
ν. secun-
dum canon.
Crit. exa-
minanda.

§. II. *συναλιζόμεν* est quidem lectio textus re-
cepti, sed observantibus lectionum variantium collectoribus
mirè variat. Alii enim aliter legunt. Atqui hinc,
triga

(a) Confer. *Henr. Stephan. Concordant. Græco-Latin. in Nov. Test. verb. συναλιζομαι.*

triga hæc: I Συναυλιζόμενος. II. Συναλιτοζόμενος. III. Συναλιτοζόμενος. prognata. Quanti valoris hæ sint lectiones, hæc & sequi. disputatio appositè ponderabunt. Quod ut feliciori successu gaudeat, VIRI Virtute, Eruditione ac Dignitate AMPLISSIMI, SYNDICI in Republ. Bremensi Gravissimi, Domini GERHARDI van MA-STRICHT (b) *canones critici*, secundum quos variantes N. Testamenti Græc. lectiones examinandæ & dijudicandæ, nos multum juvabunt. Certè, quod in transitu ingenuè fatemur, nemo non de eruditissimo hoc opere critico optimè sentire debet; quippe nec præsens, quod labitur, nec futurum, quod sequitur ævum, cessabunt CLAR. AUCTOREM condignis decorare laudum præconiis. HIC IPSE nobis lampadem prætulit haud obscuram, quæ lucente abusus omnium earum lectionum, quæ locum nullum inter *variantes* commeterentur, facili labore detegi & explodi possunt. Equis hanc crisin atrò lapillò notandam existimabit? Nam cui bono & usui immensus iste fervor colligendi tot spissas variantium lectionum catervas, nisi duce & auspice crisi necessariæ adhibeantur cautelæ. Atque hanc etiam fuisse causam *Canonum* d. conscribendorum, ex propria VIRI AMPLISSIMI confessione haud obscurè colligimus. Ita enim in (c) *Prolegomenis* SUIS solertissimis non sinè applausu effatur: *Ad CANONES nunc, nervum hujus examinis, fulciendos properamus, si fortè impetus ille coarctandi ulterius varias lectiones, qui nondum deserbuit, aliquo modò inhiberi, & sanctissimus*

(b) Vid. Nov. Test. Græcum, quod sub auspiciis AMPLISSIMI DOMINI G. D. T. M. D. ex officina Westphalensiensi Amstelædami 1711. prodit. Pag. 11---16. (c) Cl. G. D. T. M. D. Prolegom. pag. 49. Num. III. de confirmat. Canon. Critic.

mus ille Codex à suspicionibus liberari posset. Habet Novus Test. ex computatione Clar. D. Leusden 7959. versus, voces 4956. ad quas ultra XXX. millia variantium lectionum quaesita & indicata fuisse, merito mirandum. Si quis plura cupiat, praelaudata eruditissima prolegomena à CL. G. D. T. M. D. suæ Novi Test. editioni præmissa conferat. Nostrum nunc est, ad scopum Disputationi præfixum collimare.

Prima lect. var. est συν-αυλιζόμενος. §. III. Prima varians lectio est *συναυλιζόμενος* compos. ex præpos. συν & verb. *αυλιζομαι*, stabulor, pernocto; ita ut *συναυλιζόμενος* sit, ad idem habitaculum conveniens, s. quod magis propriè, sub eodem tecto pernoctans. Constat d. hæc significatio ex Lexicographorum Stephani & Scapule monumentis: (d) ille quidem id ex Luciano & Xenophonte, (e) hic autem præter Lucianum & Xenophontem ex Thucydide probavit.

Lect. συν-αυλιζόμενος rejicitur à Camer. Boif. & Suicero. §. IV. Sunt, qui var. lectionem vocab. *συναυλιζόμενος* planè rejiciunt. Annumeramus his nominatim (*f*) Joach. Camerarium, ut & (*g*) Joan. Boifium: nam ille vocat depravatam, hic merè *σοχαστικὴν* i. e. conjecturalem, nec libri alicujus sive veteris sive recentioris auctoritate & c. facile confirmandam. Idem sentit (*h*) J. CASP. SUICERUS: Verum, ait, hæc lectio (scil. *συναυλιζόμενος*) merè est

(d) H. Steph. Thef. Græc. Ling. Tom. I. p. 627. sub rad. *αυλι* in verb. *συναυλιζομαι*, Ibid. Lucian. ἐπεὶ συνουλιζοντας ἀπαντες. Et Xenoph. Pad. I. pag. 3. in fine: ἔξισι τέτοις εἰς τὰς τελείας ἀνδρας συναυλιζομαι. (e) *f*. Scapul. Lexic. Græc. Lat. sub rad. *αυλι* in *αυλιζομαι* & *συναυλιζομαι*. (*f*) *f*. Camer. Commentar. in Nov. fædus pag. 93. in h. l. Act. I. 4. (*g*) *f*. Boif. collat. Veter. Interpret. cum Beza, aliisque recentioribus in Act. Apost. C. I. p. 347. (*h*) *f*. C. Suicer. Thesaur. Eccl. à Pat. Græcis Tom. II. p. 1107. in verb. *συναυλιζομαι*,

κεφ. δ. I §. 4. SANCTORUM ILLUSTRATA. 9

est στοχαστική, nec veterum codicum auctoritate confirmatur. Proinde cum συναλιζόμενοι constanter legatur, &c. non audiendi sunt illi, qui temere ea in Cod. authentico mutant, quæ ipsorum palato non sapiunt.

§. V. Quamvis elogia, quæ Triumviris istis Do-
ctissimis Camerario, Boisso & Suicero jure meritòque debe-
mus, imminuenda nequaquam censeamus, licitum ta-
men esto, liberè confiteri, in quantum eorum sententiæ &
ex parte assentiamus, & ex parte dissentiamus. Assenti-
mus & in totum concedimus alteram lectionem (nempe
συναλιζόμενοι) esse frequentiore & probatiorē, sicut
hæc & seq. Disput. Octav. prolixè satis demonstrabitur. As-
sentimus quoque CAMERARIO, esse lect. depravatam,
dissentimus autem & pernegamus BOISSII & SUICERI
effatum, quo sinè ulla adhibita limitatione asseritur, le-
ctionem voc. συναλιζόμενοι nullius sive veteris, sive re-
centioris libri s. codicis auctoritate confirmari posse. Con-
jecturæ sunt hæc puræque putæque, si quis sinè ullo fun-
damento conjicit, lectionem vocab. συναλιζόμενοι casu
merè conjecturalem. Artibus conjecturalibus licet ire in
occultam, non autem in manifestam veritatem, qualis,
ut patebit ex seqq., est varians participii συναλιζόμενοι
lectio.

§. VI. Errârunt igitur prælaudati Auctores, & er-
rare potuerunt, quia errare videtur humanum, id quod
nemo hominum à se alienum putabit. Cujusvis, inquit
(i) Cicero, hominis est errare, nullius, nisi insipientis, in
errore perseverare. Ne igitur nos in erronea opinione
cum errantibus perseveremus, rectam veritatis eruenda
viam instabimus, ut contraria juxta se posita magis elu-
cescant.

B

(i) M. T. Cicer. in Philip. 12. c. 2.

cescant. Id dum agitare conamur, nostrarum erit partium paulò diligentius inquirere, num sententia Doctissimorum illorum Virorum ita sese habeat, ut I. *nullus unquam codicum* MSS., II. *nullig, librorum veterum*, atque III. *recentiorum* lectionem particip. συναυλιζόμενῶν agnoverint? Negamus autem & pernegamus omnes has conjecturas, quod tamen pace tantorum Virorum dictum velimus. Nihilominus liceat nobis id, quod decens modestia semper permittere solet, nempe

Parcere personis, dicere de vitiis.

Codices MSS. lect. συναυλιζόμενος agnoscunt. c. gr. I. T. Montfort. II. Cod. Linc. III. Cod. Genev.

§. VII. Quòd *Codices* MSS. agnoverint lectionem συναυλιζόμενῶν, nemo, nisi pertinax, quem nihil moramur, ibit inficias. Nam I. (k) THOMÆ MONTFORTII S. Theol. Professoris codex MS, qui primò fuit Fratris Froy olim Franciscani, postea Thomæ Clementis, & denique Guil. Charci, Viri in literis Græcis versati insigniter, legit συναυλιζόμενῶν. II. (l) Codex vetustus membranaceus continens Acta S. Ap. & epistolas omnes à ROBERTO FLEMMING collegio LINCOLNIENSI Oxonii dono datus legit itidem συναυλιζόμενῶν. III. In codice quodam ex Græciâ allato, quem appellant (m) exemplar GENEVENSE similiter συναυλιζόμενῶν reperi-

(k) Plura de Cod. Montfortii tradidit Cl. J. Millius Prolegom. suis Nov. Test. præmissis, Num. VII. pag. CXLII. in fin. & seq. (l) Cod. hic vetustus dicitur Lincolniensis secundus, ad differentiam alterius codicis Lincolniensis, qui dictus est primus, & continet Evangelia. Vid. J. Millii Prolegom. Num. IIX. & IX. pag. CXLII. & CXLIX. (m) Ita hic Cod. appellatur à J. Millio in Prolegom. pag. CLXV. & CLXVI.

reperitur. (IV.) Codex MS. (n) secundus JOAN. CO IV. Cod. VELLI, quem ipse cum quatuor aliis MSS. secum ex *Cov.* Oriente advexit, eandem lection. scil. συναλιζόμεν ex-
hibet. Codicem hunc, quod addimus, ann. Christi 1087. βασιλέωντ. Ἀλέξισ τῆ Κομνηνῆ καὶ Νικολάου Παριάρχου conscriptum & in membranis continentem Acta S. Apost. unā cum Epistolis atque Apocalypsi, (o) Millius habet numero librorum probatorum.

§. VIII. Quod præter Codd. MSS. etiam *libris au.* *Libri veter.* *agnoscunt* *lect. συνα-* *λιζόμεν.* *I. Epiphan.* *Eorum veteribus* lectio hæc συναλιζόμεν non planè ignota fuerit, hoc non minus, quàm illud est in propa-
tulo. Nam l. quis ignorat, (p) EPIPHANIUM Salami-
nis vel (q) Constantiæ in Cypro Episcopum, seculòque
quartò florentem legisse συναλιζόμεν? Utiq; ita le-
gimus in ejusdem (r) Ἀνακεφαλαιώσεις: Καί, inquit, συνε-
σθίων, καὶ συναλιζόμεν, i. e. & convescens, & unā
commorans. Quæ verba ipso (s) SUICERO fatente ad
h. loc. Act. Apostol. spectant. II. (t) EUSEBIUS Cæsa. II. *Euseb.*
B 2 rex

(n) Secundum hunc §. Covelli codicem nominârunt, iterum
ad discrimen primi, tertii, quarti & quinti, quos omnes Millius
cit. Proleg. pag. CLXIII. & CLXIV. accuratè recensuit.
(o) §. Mill. *ibid.* pag. CLXIII. (p) De Epiphanio, ejusq; scri-
ptis consule Hieron. Apol. 2. ad Rust. c. 114. de script. Eccl. in Ep.
Augustin. de her. ad Quod vult Deus, Joan. Damasc. Orat. I. de
Imag. Photium Cod. 122, 23, 24. Suid. Socr. Sozomen. Theodoret.
Niceph. Sixtum Senens. in Biblioth. (q) Salamis, Salamine, Pli-
nio & Polyeno, postea Constantia, teste Stephano, Urbs Cyprî in ora
Orient. Hoffmann. Lexic. Univers. Lit. S. Tom. 2. pag. 293. (r) Epi-
phan. Ἀνακεφ. pag. 524. (s) §. C. Suicer. Thes. Eccles. ex Patr.
Græc. Tom. 2. pag. 1107. vocab. συναλιζομα. Num. II. (t) De hoc
Eusebio, ejusdemq; scriptis L. Moreri dans son grand Dictionnaire
Histor. Tom. 2. pag. 485. voc. Eusebe, multa tradidit.

rea Palaestina Episcopus eodem d. seculo IV. vivens legit συναλιζόμενοι. quemadmodum ipsius (u) scripta memoriae prodita satis clarè demonstrant, quando apud eundem relatum legimus: Μετὰ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν τοῖς ἑαυτῆ μαθηταῖς καὶ Ἀποστόλοις συνῆν, δι' ἡμερῶν τεσσαράκοντα ὄντων ἀνὰ ἑαυτοῖς καὶ συναλιζόμενοι &c. i. e. Post resurrectionem ex mortuis cum suis (scil. J. Christus) erat discipulis & Apostolis per dies XL. conspectus ab iis, & unà commorans &c. III. Animadvertente (v) H. Stephano, Viro literarum Græcarum minimè experte, lectio hæc (συναλιζόμενοι) præter Epiphanium etiam apud ALIOS reperitur Scriptores Græcos, quos quidem, quia nominatim non proferuntur, quærere & evolere jam non vacat.

III. Alii.

Libris recentior.

Auctor.

lect. συνα-

λιζόμενοι

non ignota.

I. L. Valla.

§. IX. Nunc ordo efflagitat, ut contra Boisium & Suicerum (vid. §. VI.) defendamus & sustineamus, quòd lectio particip. συναλιζόμενοι ipsi quoque recentioribus libris innotuerit. Faciemus autem, quod solent, qui brevitati student, ne forsàn prolixior auctorum recentiorum series lecturis fastidium pariat. Agmen ducat (vv) LAURENTIUS VALLA, Canonicus Lateranensis, qui seculò post N. C. decimò quintò in Concilio Constantiensi inclaruit. Hic nequaquam dissimulavit, lectionem vocab. συναλιζόμενοι in rerum natura existere, sicut ex propria ipsius elicimus confessione: Neq., (x) ait, legere debemus
conve-

(u) Euseb. Demonstrat. Evangel. Lib. VIII. pag. 249.
(v) Henr. Stephan. Thesaur. Græc. Ling. Tom. I. in Them. ἀνθ. pag. 627. (vv) Laur. Valla Pontificis Romani Secretarius An. C. 1465. Romam reversus obiit. Vid. P. Jov. elog. Erasmi. in Cicer. Pogg. in invelt. Voss. de Histor. Lat. Opmer. in Chron. (x) Laur. Vall.

conversens, sed conversans, συναλιζόμενος, sive ut NB. quidam Codices (ergo non omnes & singuli) habent, unā litera (scil. v.) exempta, συναλιζόμενος &c. II. Excipiat II. Philip. Vallam PHILIPPUS MELANCHTON vulgò Melancht.

Schwarzerd s. Hippophilus Melangaus, quod nomen ejusdem synonym., quiq̄ue ab an. C. 1497. ad annum usque 1560. per spacium 63. annorum vixit (y) approbavit lect. συναλιζόμενος. III. VICTORINO STRIGE-III. Victor. Strigel.

LIO Suevo, olim Professori Jenensi, dein Lipsiensi, ac denique Heidelbergensi, qui ab an. C. 1524. per 45. annos usque ad an. C. 1569. floruit, placuit d. lectio voc. συναλιζόμενος, prout ipse ad (z) hunc locum reliquit scriptum. Hic est, inquit, sensus verborum: Christus 40. dies post resurrectionem & triumphum commoratus est in terra, velut in castris, ubi hostes suos vicerat & profligaverat. Nam NB. συναλιζεσθαι est verbum militare, significans commorationem Ducis victoris in ipso vestigio commissi praelii. IV. Addimus (a) HENRICUM STEPHANUM IV. Henr. Stephano. Parisiensem, Roberti filium, suo tempore i. e. (b) seculò XVI. laude eruditionis in literis Græc. dignissimum. Hicce

B 3

in

Vall. annotat. in Nov. Test. NB. Annotat. hæc exstant impressæ Paris. 1545. Orlav. & Basilee 1540. ac 1545. fol. Inserta quoque sunt Bibl. Critic. Tom VII. quem consulas ad ψ. 3. Cap. I. Act. (y) A Philipp. Melanchtone approbatum esse lect. συναλιζόμενος, ipsi Antagonista, Boisius & Suicerus fatentur, ille quidem Collat. Vet. Interp. cum Beza & recentior. in Act. Apost. hic autem Thef. Eccl. ex Patr. Græc. Tom. 2. Num. II. pag. 1107. in voc. συναλιζόμενος. (z) Act. I. 4. (a) De H. Stephano multa collegit Cl. Ameloveen, M. D. in Dissertat. Epistol. de viris Stephanor. (b) Sec. 16. floruit H. Steph. nam ætatis fuit 70. annor. & vixit ab an. C. 1528. usque ad an. 1598.

in (c) Thesaurο incomparabili mentem suam satis clarè explicuit, se potiùs malle legere συναλιζόμενῶ, quàm συναλιζόμενῶ. Ita enim apud eundem relatum legimus: *Ego verò nihilominus συναλιζόμενῶ magis probo.* Quantum pertinet ad rationes, quibus (d) ibidem quasi fulciminibus d. lectionem perfulsit auctor, easdem in præsens nec adjiciemus, nec ad examen revocabimus. Fiet tamen sub initium disputationis notæ. V. De (e) LUCA BRUGENSI, quondam Cathedralis Ecclesiæ Andomarenensis Decano, itemque de (f) NICOLAO ZEGERO, Minorita Bruxellensi, ut & de aliis recentioris ævi auctoribus, qui foverunt lectionem συναλιζόμενῶ, nulla jam verba faciemus, ne justos dicendi cancellos excedere videamur.

V. L. Brugens. Nicol. Zeger. & aliis.

Errarunt Bois. & Suicerus.

§. X. Quodsi ergo ex hæctenus (g) dictis satis superque constet, lectionem voc. συναλιζόμενῶ codicibus MSS., ut & libris veterum recentiorumque auctorum non ignotam fuisse, sequitur necessariò, ut Duumviri isti Clarissimi BOISIUS & SUICERUS, comiter & modestè corrigendi sint. Errarunt enim & lapsi sunt, dum sinè omni (ut ajunt) Quiritium suffragio conjecturarunt, d. lectionem esse merè σοφιστικὴν, nec *codicum*, nec *libri* alicujus sive *veteris*, sive *recentioris* auctoritate confirmari posse. Errarunt, inquam, boni illi viri, cætera doctissimi, vel, si verbum, *errarunt*, nimis durum & asperum sonat, aliquid humani passus sunt, id quod nemo hominum à se alienum putabit, ne fortè inhumanus audiat. Iter ergo irritum

(c) *Thesaur. Græc. ling. Tom. I. pag. 627. sub rad. ἀλλὰ, in verb. συναλιζουσι.* (d) *Ibid. scil. d. Thesaur. Gr. L. T. 1. p. 627.* (e) *L. Brug. notis in Act. Apost. Bibl. Crit. Tom. 7. ad h. l.* (f) *N. Zeger. ibid.* (g) *Confer Præcedd. §. VII. §. 11X, & §. IX.*

ritum tentârunt, vel ut cum (h) Theocrito loquar: ἀλιθίην ὁδὸν ἤνθον. Nec miramur: haud omnia omnes videmus atque possumus. Unus conjicit, alter detegit, tertius probat & in apricum producit, quartus iterum rejicit.

§. XI. Ast quorsum ferimur? In viam revertendam *Transitio ad rigidius lect. συναυλιζόμεν. ex. quod seq. exhibebit. Disput.*
 est: poscit enim disputationis series, ut dicamus, quid de proprio valore var. lectionis συναυλιζόμεν. judicemus. Satis quidem prolixè (vid. §. VII. §. IX. & §. IX.) modò demonstravimus, quòd codices quidam MSS., Auctores veteres & recentiores lectionem illam agnovissent, id autem eo animò non factum, ut voc. συναυλιζόμεν. omninò probarent, sed idèò, ut solummodò pateret, *Boissum & Suicerum* errâsse, quando falsò putârunt, lectionem istam esse merè σοχαστικήν. His itaque conjecturis inter malleum & incudem, ut ajunt, relictis, nunc quidem ad rigidius lectionis var. (συναυλιζόμεν.) examen properandum esse censemus; sed de hoc Deo volente nostra propediem insequens aget Disputatio ordi-

ne Octava.

Μ. Θ. Δ.

(h) Theocrit. Idyl. XVI. ψ. 9.

Finis Disputationis Septimæ.

COROLLARIA.

- I. Exemplaria S. Apostolorum autographa perierunt.
- II. Hinc non mirum, si progressu temporis vitio & distantium & scribentium multa variantes lectiones in apographa MSS. scil. Nov. Test. irrepserint.
- III. His tamen lectionibus var. non obstantibus integritas textus sacri N. T. illeesa & salva permansit.

PRÆSES

PRÆSES ad Dn. RESPONDENT.

O <i>Di Theiologum</i> , qui genio malo	Ecquis <i>Theiologus</i> rite vocabitur?
Inductus, violat dogmata cœlica, Is, quem sancta Dei gratia dirigit,	Quem missis vitiis facta volumina
Nec pœnas meruit Numinis horridas.	Percepisse iuvat; quemque peritiam
Non est <i>Theiologus</i> , qui temerarius	Scripturæ assiduis parva laboribus
Indulget cyathis atque libidini.	Christi presbyteris annumerat piis;
Non est <i>Theiologus</i> , qui gladiis furit,	Quique <i>Timotheus</i> nomine & omine
Ut perniox strepitu compita compleat.	Hæc, WINTERE , probis ortu pa-
Non est <i>Theiologus</i> , quem tenet alex	rentibus,
Lusus flagitiis plenus & improbus.	Expendas, moneo; sic nihil arduum,
Non est <i>Theiologus</i> , perfidiae reus,	Sic TE <i>Theiologi</i> laus manet optimi.
Linguâ vaniloquâ fallere quærigans.	Ecquis!

COMMILITONUM GRATULATIONES.

Ut regit acris hyems & celat, qua tamen altâ
 Ex terra vernò tempore proveniunt.
 Sic in **WINTERO** pulchra & dextrina latebat,
 Quam docet hoc specimen laudis honore probum.
 Hac nunc erumpit: fovebit tempora multa
 Marcescet nunquam: gratulor ex animo.

J. W. RAUSCHÉ!
 Phil. Stud.

Es nobis gelidò dictus cognomine **Winter**!
 Nomen non omen, suavis Amice, tenes.
 Deponunt frondes *hyemali* frigore sylvæ,
 Nec florum fructus conspicendus adest,
 Tu verò amittis nunquam, **WINTERE**, virores,
 Dulcis doctrinæ copia ubique micat.
 Hoc cathedræ restantur, idem testatur & hæc
 Pagina, Musarum nectare plena: Vale!

PHILIPPUS HARLAH,
 Bremanus, Studiof. Philol.

In vastas rapetis velox & servidus artes
 Per sacra Palladiæ fertiliora domus,
 Hinc etiam celeri properat **TIBI** gloria cursû,
 Metaque victori præmia digna feret.

JOAN. HENRICUS SIMON,
 Hasso-Casselanus,

Jé 2511

ULB Halle 3
002 379 813

7200

VD 7 VD 18

PC
de
e ar
leur
fer
suso
reco
marq
E
pour
omi
N
esere
du
dan
iffin
am
a re
otur.
que l
rf. 3t
is, d
cô p
d Ev
os,
arter
xem
doce
prai
s. Q
l. tu
tant
eli
dmitt
larum
ofessor
is D

DISPUTATIO SEPTIMA,
QVA
ACTA
S. APOSTOLORVM
EX SCRIPTORIBVS ANTIQVIS;
SACRO-PROFANIS, MAXIME EX PA-
TRIBVS ECCLESIASTICIS ET AVCTORIBVS
CLASSICIS GRAECO-ROMANIS
ILLVSTRATA,
IOAN. CASP. SANTOROCCVS,
Profess. Ord. Antiquit. Graeco-Latinarum, nec
non Poësius & Pædagogiarcha,
PRAESES,
ET
IOAN. STEPHANVS WINTER,
Halsô-Sontranus, Stud. Phil.
RESPONDENS,
Publicæ Dnm. Commilit. disquisitioni
h. l. f. ad Calendas Martii MDCCXV.
subjiciunt.
MARBURGI CATTORVM,
Typis HENNINGI MÜLLERI, Acad. Typogr.

8